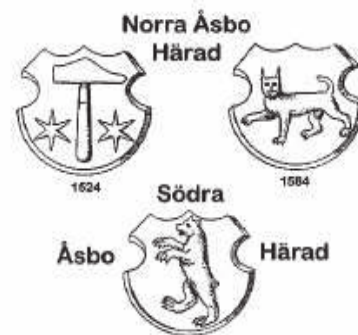

Åsbo Släktblad

*Medlemstidning för Åsbo Släkt- och
Folklivsforskare*

årg.27 juni 2014 nr.1

Ur innehållet:

*En mördare i släkten
Dansk släktforskning
Fartyget M/S Ningpo
Snälleröds ångbränneri
Byordning från Anderstorp 1691*

Åsbo Släktblad

Medlemstidning för Åsbo Släkt-
och Folklivsforskare
Årg. 27, juni 2014, nr 1

Redaktionen:

Lena Ringbrant Ekelund,
Kamrersg.17, 264 31 Klippan,
tel. 0435-71 10 60 lre@telia.com
Eivor Johansson, Hjortstigen 16,
264 52 Ljungbyhed tel. 0435-441 447
Lena Nilsson, Forsmöllev 3,
264 39 Klippan tel. 0435-101 18
redaktionen@asbo-gen.com
Ansvarig utgivare: Bengt Emgård

Åsbo Släkt- och Folklivsforskare
Postadress: c/o Studieförbundet
Vuxenskolan, Box 20, 264 21 Klippan
Besöksadr.: Studiegården 47:an,
Storgatan 47, 2:a vån, Klippan
Bankgiro: 5044-2391

Medlemsavgifter 2014

Helår 125 kr
Familjemedlem 50 kr

FÖRENINGSLOKAL

Studiegården 47:an,
Storgatan 47, 2:a vån, Klippan
[Ingång via rampen på husets gavel!](#)

ÖPPET HUS, datum se sista sidan.

I lokalen finns möjlighet att:

- Använda föreningens datorer eller trådlöst nätverk till din bärbara dator,
- Söka i ett flertal Internetdatabaser samt våra egna databaser
- Söka i vårt innehållsrika arkiv
- Köpa antavlor, ansedlar, böcker m.m.
- Få hjälp med din forskning

Kurser i släkt- och lokalhistorisk forskning anordnas även på 47:an.
Kursledare: Barbro Andréll

© Åsbo Släkt- och Folklivsforskare och författarna som även ansvarar för faktauppgifterna i sina artiklar.

INNEHÅLL

Nytt i föreningen - <i>Lena RE</i>	3
En mördare i slakten - <i>Agneta Lindau Persson</i>	4
Släktforska via DNA - går det? - <i>Hjördis Nilsson</i> ...	9
Historien om fartyget M/S Ningpo - <i>Lena Nilsson</i> ..	10
Snällersöds Ångbränneri - <i>Eivor Johansson</i>	12
Kristiinas arbete med Blomgrens bilder- <i>L Nilsson</i> ..	14
Byordning från Anderstorp 1691 - <i>Guno Haskå</i>	16
Chefen på Landsarkivet - <i>Lena Ringbrant Ekelund</i> ..	18
Årets första möte - <i>Eivor Johansson</i>	19
Att släktforska i Danmark - <i>Lena Nilsson</i>	20
Kvällsträff Bildbehandling - <i>Lena R E</i>	22
Höstens program	24

Styrelsen 2014

Ordf.	Bengt Emgård, Hörsdal 2361, 264 92 Klippan, tel. 0435-71 19 90
v Ordf.	Lena Ringbrant Ekelund, Kamrersg.17, 264 31 Klippan, tel. 0435-71 10 60
Sekr.	Gertrud Hannrup, Älvdalsg. 11, 264 34 Klippan tel. 0435-123 39
Kassör	Agneta Rosengren, Rosenv. 19, 264 37 Klippan tel. 0435-139 20
Dataansvarig	Alan Sejrbo-Petersen, Hörsdalsv. 167, 260 60 Kvidinge tel.0435-126 15
Arkiv	Vivan Bengtsson, Ekoxgatan 3, 264 36 Klippan tel. 0435- 131 97 Kerstin Persson, Bäckavägen 21 B, 284 32 Perstorp tel. 0435-359 15
Suppleanter	Roger Ragnarsson, Fastarp 4460, 264 94 Klippan tel. 0435-212 91 Lena Nilsson, Forsmöllev 3, 264 39 Klippan tel. 0435-101 18

Hemsida: www.aasbo-gen.se **OBS! Ändrad adress!**
Webmästarna Fredric Nilsson & Alan Sejrbo-Petersen
webmaster@asbo-gen.com

Vår förening är medlemsförening i Sveriges Släktforskarförbund, Skånes Genealogiska förbund och samarbetar med SV Mellanskåne.

Nästa tidning kommer ut i dec 2014.

Nytt tema: **Fader okänd**
Sista dag att lämna manus är den 15 okt.

Nytt i föreningen

Ny modern och stilren hemsida

Våra webmästare Fredric Nilsson och Alan Sejrbø-Petersen har lagt ner ett stort arbete på att förbättra föreningens hemsida och nu är den färdig att tas i bruk. Målet är en mer lättnavigerad sida och det har man åstadkommit genom färre rubriker i Menyn. Vissa av rubrikerna ser man inte om man inte loggar in bl.a. rubriken Tidningar där man kan läsa alla gamla Åsbo Släktblad fr.o.m. år 2000.

Artiklar

Under denna rubrik finns i dag inte så många artiklar men medlemmarna är välkomna att skicka in sitt bidrag till webmästarna. Det skulle glädja oss mycket för vi vill att vår hemsida ska vara levande och locka många besökare.

Arkiv

Här finns allt det som förr fanns under "databasarkivet" men även "Filarkivet". Om man inte är medlem i föreningen så kommer man inte åt alla databaserna.

Forum

Alla som besöker hemsidan kan läsa det som finns i Forum, men för att kunna skriva måste man vara medlem på sidan. För att kunna nyttja "Läshjälp" måste man vara medlem i föreningen.

Weblänkar

Här finns massor av bra länkar för olika släktforskningsändamål. Även i fortsättningen kommer det att finnas 3 nivåer i hemsidan. **Alla** kan titta på det mesta. Om man blir **"Medlem på hemsidan"** får man högre befogenheter och om man även är medlem i föreningen så får man söka i alla databaserna.

Registrera

Har du varit registrerad på den gamla sidan har där gått ut ett mail med

ett nytt lösenord och ev nytt användarnamn till den nya sidan. Har du inte fått något nytt lösen, så får du registrera dig igen.

Lösenordet går inte att ändra till ett lättare eftersom man vill förhindra att de periodvis flera hundra personer

som gör intrångsförsök på vår hemsida ska lyckas.

Omgjord lokal

Förra året blev vår lokal så fin. Har du inte sett det så välkommen in på våra Öppethus-träffar.

Lena RE

En mördare i släkten

En sann historia fritt nertecknad av **Agneta Lindau Persson**. Delaktig i researcharbetet **Blenda Pehrsson**

För cirka fyra år sedan började jag släktforska om min släkt från Össjö med omnejd. Jag fick snart mina ögon på ett mord, en tioårig flicka Helena Olsdotter hade blivit ihjälslagen natten till den 10 november 1842 på det mest brutala sätt av sin kusin Christian. I dag är det 172 år sedan. Det fanns mycket mer intressant att undersöka, men mordet på Helena drog till sig mitt intresse för att gå vidare och söka uppgifter om vad som hade inträffat. Den här är en berättelse om en mördare i släkten och litet till.

Året 1842

Den 20-åriga Christian Andersson, bodde i Riga torpet vid Skillinge, Munka-Ljungby tillsammans med sin mor Kjerstina Hansdotter, sin styvfar Carl Johan Didrick och sin halvbror Johan Daniel.

Styvfadern var stalldräng på Skillinge gård och där även Christian arbetade som dräng. Arbetet gick inte så bra. Han ansågs som lat och hade enligt utlåtande vid rättegången "innehaft åtskilliga tjänster men alltid lämnat dem i förtid och även i stundom.

Ibland kunde han uppföra sig mindre väl på grund av drickande".

Helena Olsdotter

I mitten av oktober hade Helena kommit till Riga torpet vid Skillinge för att hjälpa sin faster Kerstina Hansdotter och det var meningen att hon skulle bli kvar över vintern. Mellan Helenas hem i Wenersborg och Riga torpet var det ungefär en halv mil.

Av vad jag kan läsa ut i texterna blev Christian avundsjuk för att Helena hade kommit till Riga torpet. Hon inkräktade på hans utrymme i det lilla torpet och han var mycket irriterad över detta. Han var från början den "oäkta sonen" som fick sin styvfar att påtala alla felen hos honom. När han var 20 år var han inte längre välkommen i hemmet av styvfadern.

Han hade, på grund av Helena, under nästan tre veckor varit tvungen att ligga "skavfotes", om natten med pigan Kjersti Jönsdotter, för att sova.

Under hösten hade Christian varit sysselsatt med tröskarbete på Skillinge gård, Munka-Ljungby.

En natt, inte långt före mordet, hade han mardrömmar och fäktades i sömnen. När han vaknade hade han berättat för pigan att han hade drömt att han var i slagsmål. När han kom tillbaka efter sin vilodag fick han

Helena Olsdotter, f. 24 juni 1832, dotter till Ola Hansson Schill och Bengta Månsdotter i Wenersborg, Tåstarp. Helena hade för sin ålder god kristenkunskap och var till levernet beskedlig samt hade ett fromt och godartat sinnelag. Hon hade aldrig förorsakat föräldrarna någon sorg i sitt liv.

Christian Andersson, f. 1 april 1822 i Tåstarp, oäkta son till Kjerstina Hansdotter. Fadern sägs vara Anders Hansson. Christians mor och Helenas far var syskon. Christian hade haft sin skolgång i Munka-Ljungby sockenskola. Han hade lärt sig läsa någorlunda, hade en viss kristendoms-kunskap och kunde skriva litet. Hans kropp hade en ansevärd längd: 5 fot och 9 och en fjärdedel tum, vilket är cirka 1,80 meter. Håret och ögonbrynen var mörka, ögonen bruna. Raknäsa och rundlagt ansikte.

Han hade ett mindre ärr på vänster sida av näsan och en vårta på väster pekfingers knog.

Släktskapet

En syster till den mördade Helena Olsdotter hette Anna-Greta Olsdotter. Hon gifte sig med Nils Persson. De fick en dotter, Betty Olivia Nilsson som gifte sig med August Lindau och blev min farfars föräldrar. Blenda Pehrsson är dotterdotter dotterdotter till Pernilla Hansdotter som är Kjerstinas syster.

Riga torpet idag. Foto: Agneta Lindau Persson

anmärkning för sin lathet och i samband med detta fick han ett utbrott av ilska. Han kastade sitt matpaket i väggen jämte en glasflaska som krossades. Härefter tog han en plägel (*en sorts slaga*) och slog den i bordet. Man hade då varit tvungna att tillkalla inspektoren. Mina aningar är att han efter detta fick ett brev från prosten i Munka-Ljungby om sitt leverne och att det till slut blev droppen.

Mordet

Den 9 november, på kvällen, hade han kommit hem till Riga torpet och varit berusad, enligt modern. Han

Riga torpet troligen på 30-talet. Freddy Jönssons far håller hästen Felix.
Foto hos Freddy Jönsson

hade gått till sängs i samma rum som kusinen Helena och den 16-årige halvbrodern Johan Daniel låg och sov. Härefter hade även Kerstina gått till vila. Hennes man var på Skillinge.

Efter ett tag hade Christian sprungit upp ur sin säng och med en sten bankat på ett papper (*kanske ett klagobrev*) som låg på golvet. Detta uppträdande hade varit så besynnerligt att Kerstina av rädsla gick för att söka hjälp och återvände med drängarna Påhl Påhlsson och Pehr Nilsson. Även Kjersti Jönsdotter, pigan hade varit på torpet den natten och fick höra om händelsen.

Hon begav sig i all hast till Skillinge för att hämta sin man. Enligt hennes utsaga vid vittnesförhör hade hon aldrig sett några tecken på galenskap hos Christian tidigare förutom att han hade haft ängslan inför sin förestående nattvardsgång. Någon anledning till den visste hon inte något om.

Johan Daniel hade även vaknat vid tillfället och sett Christian läsa högt från papperet vilket han hade fortsatt med under en stund.

Helena hade då vaknat av allt oväsen och börjat gråta av rädsla för hans uppträdande. Christian hade då fattat en bössa som stod i rummet. Bössan var utlånad av drängen Påhl Påhlsson till Christian, sedan tidigare.

Med bössan hade han kommit emot sängarna där Helena och Johan Daniel låg och frågat den förstnämnde om hon var en "djävulsunge".

Johan Daniel hade då svarat honom

att Helena var hans kusin och samtidigt undrat vad han ville.

Härefter säger Christian att han förlåter Johan Daniel men att han ska mördra Helena eftersom hon är en "bortbyting" varpå Johan Daniel springer ut ur huset i bara linnetyget till närmaste granne.

Enlig Johan Daniels berättelse om händelsen hade Christian inte börjat med någon våldsamhet mot Helena när han var i rummet. Inte heller hade han märkt någon galenskap hos Christian, men väl emellanåt sett honom berusad och någon gång därav urartad.

När Kjersti Jönsdotter, pigan, kom tillbaka till torpet med sin man vågade de sig inte in utan stannade vid fönstret. Det lyste inifrån och de kunde se Christian sysselsatt att med geväret banka på den avlidnas kropp, som låg på golvet och redan var död.

Härefter kom de tillkallade drängarna Pehr Nilsson och Påhl Påhlsson från Freden, som låg intill, fram till Rigatorpet. De såg att ytterdörren var öppen och inifrån kunde de höra Christians säga:

- Vad är ni för satans djävlar som kommer hit?

Han hade sedan kommit ut genom dörren alldeles vansinnig och flugit på och slagit Pehr Nilsson med handen. Påhl Påhlsson hade då tagit tag i honom och hållit fast honom tills de fick vidare hjälp. Tillsammans hade sedan bundit honom vid armar och fötter och fått in honom i stugan. Efter

en halv timme hade han lugnat ner sig. Pehr Nilsson hade sedan tillkallat Hellström.

I stugan hade de funnit sänkläder på golvet och en stor pöl av blod och köttbitar av den dödas kropp. Utanför hade de sedan funnit resten av kroppen som låg tillsammans med bössan som var i bitar. Kolven till bössan fanns i huset på golvet och i sängen. Christian hade alltså, efter det att Johan Daniel gått efter hjälp, på det mest fruktansvärda sett slagit ihjäl Helena.

Helenas död är daterad till den 10 november 1842. *Tåstarp CI:3 (1836-1860) Bild 61/sid 111*. Hon beskrivs mördad på det mest fasansvärda sätt och i starkt anfall av galenskap av drängen och kusinen Christian Andersson

Häktning

Den 11 nov tillkännagav kronolänsmannen A. J. Palm att föregående natt hade Helena Olsdotter blivit ihjälslagen av drängen Christian Andersson och som nu avfördes för rannsaking till kronohäktet, Norra Åsbo härad, i Ängelholm.

Domstolsförfarande var den 12 november 1842. *Kronofogden i Norra och Södra Åsbo samt Bjäre häraders fögderi DI: 1 (1824-1864) Bild 1400*. Källa: *Arkiv Digital AD AB*. Hämtad för mord av kronofogden Palm och undergick rannsaking den 22 dennes.

Besiktning av kroppen

År 1842 den 17 november inställer sig J. G. Andersson provinsialläkare på Riga torpet för att på grund av herr domhavandes i orten skrivelse den 13 dennes förrätta besiktning med obduktion av därstädes avlidna flickan Helena Olsdotters döda kropp. Liköppningen mm. gjordes i närvaro av kronolänsmannan A. J. Palm samt nämndeman Erasmus Svensson från Rävetofta och hemmansägaren Pehr Appelqvist i Munka-Ljungby m.fl. Angående den avlidnas dödssätt åberopas det att kronolänsmannan Palm vid besiktningen förde protokoll och inlämnade protokollet till domhavande efteråt.

Den avlidna var 10 år gammal och hade en någorlunda stark kroppsbyggnad, mer fet än mager och omkring

två alnar lång. Något yttre organiskt fel kunde man inte upptäcka på kroppen.

En tum lång sårnad på understa och främre delen av skenbenet, varunder själva benpipan låg blottad. Över högra knäet på insidan en stark rodnad med blodutgjutning. Tre smärre sårnader över knäskålen vilket blått hade genomträngt huden. På yttre sidan av vänstra benets lår fanns flera starka rodnader men utan blodutgjutning.

Sex smärre sår fanns på högra underarmen och en stor krosskada, nära tre tum lång, på samma överarm med blodutgjutning.

Vänstra armen var skild från handleden på den övre sidan av handen emellan lill- och ringfingrets handlovsben, vilka var krossade. På vänstra överarmens yttre sida fanns ett en tum långt, men ej djupt sår. Hela vänstra överarmens yttersida var blårod med staka blodsträckningar emellan musklerna.

Hela vänstra lårbenet, på yttre sidan, rödblått med blodsträckningar under huden.

På ryggen fanns en sju tum lång sårnad, på vänstra sidan av ryggen, nära ryggraden, gående från nacken och neråt.

Övre vänstra skulderbladets nedersta del ett en tums lång, men ej djupt sår.

På vänstra sidan av bröstet, fem smärre krosskador med blodstockning under den ena.

Huvudet såväl som ansiktsbenen var krossade i nästa oräkneliga bitar och såväl de yttre som inre benen och hjärnbeteckningar var sönderslitna i flera delar. Någon hjärna fanns inte, utom något litet på huvudskålens botten. Ansiktet var vanställt och blodigt och under beteckningarna mellan musklerna blodutgjutningar. . .

Bevis

Utav den besiktning med liköppning som av undertecknad blivit gjord av flickan Helena Olsdotter från Riga torpet, Munka-Ljungby socken döda kropp har befunnits, att Helena Olsdotter döden ljutit av henne i livstiden övergångna rysliga våld, vilket varit ovillkorligen dödande.

Detta varder på såväl förut avlagt ämbetsed intygat som och med denna heliga förpliktelse:

Så sant mig Gud hjälpe till liv och själ bekräftat.

År 1842 den 17

J. G Andersson

Assessor och provinsialläkare

Rannsaking

Då rannsakingen skedde den 22 nov inställde sig åklagaren som lät hämta den häktade Christian Andersson till förhör. Åklagaren hade dessutom inkallat avlidna Helena Olsdotters föräldrar f.d. husaren Ola Schill och Bengta Månsdotter från Wenersborg i Tåstarp, Kersti Hans-dotter (Christians mor) och Johan Daniel Didrick (halvbror till Christian) i Riga, Munka-Ljungby.

Andra vittnen var: torparen Anders Pålsson från Brantehus, Pehr Eriksson från nykterheten, artilleristen Sven Hallström i Warschau, drängen Pahl Pålsson, Pehr Nilsson från Frenden och pigan Kersti Jönsdotter från Riga.

Vid rannsakingen fanns även ett vapen i form av ett enkelt skjutjärn med kugellås, där pipan var krokig och skild från kolven och den senare söndersplittrad i flera stycken. Åklagaren påstod att detta vapen var mordvapnet och att Christian efter händelsen slagit sönder det. Till rannsakingen fogades protokoll av obduktionen och ämbetsbevis från assessor provinsialläkaren Andersson. kronolänsman Palms anmälan fanns även en undran om Christian vid hän-

delsen varit rabiatt till sinnet.

Efter rannsakingen, angående dråpet, av den häktade Christian Andersson från Skillinge, genom beslut den 22 nov, skulle utlåtande jämte övriga handlingar överlämnas till Kungliga Sundhets Collegium för erhållande av ett utlåtande rörande Christian Andersson och hans beskaffenhet då brottet begicks. Kungliga Sundhets Collegium tillstyrkte att Christian borde intagas på lasarett för provkur. Efter provkuren skulle Christian återföras till häradshäktet i Ängelholm för slutlig dom.

Den 16 januari 1843 överfördes han till Kristianstad lasarett. Han fick då åka med ett två spann hästar och minst en vaktkarl, cirka 10 mil, mitt i vintern. För att undvika rymning slogs han ordentligt i järn. Han placerades i vagnens framsäte och i baksätet satt det vakter. Uppehåll gjordes vid de olika gästgiverierna längs med vägen.

Provkur

Provkuren kallades "dårkuren" och skulle avgöra om han var berättigad till hospitals vård för diagnos av obotlig sinnessjukdom. Blev man diagnostiserad som obotlig fick man stanna kvar för livet.

Christian blev placerad i ensamcell för sträng observation på hospitalet. Huvudet rakades och samtidigt inleddes en sträng svältkur på vatten och bröd. Mängder av kallt vatten användes, ända upp till hundra hinkar, hölldes över hans huvud dagligen. Därutöver fick han genomlida de vanliga kurerna,

som alla patienter gick igenom: de obligatoriska kräk- och laxeringskurerna m.m.

Provkuren användes från slutet av 1700-talet och avskaffades 1858. Tanken bakom kuren var att dårskapen skulle botas.

Efter mer än ett år på hospitalet i Kristianstad överfördes Christian till tingshuset i Ängelholm för fastställande av straff. Datum för domen blev fredag den 22 mars 1844. Han dömdes för dråp och straffet skulle avtjänas på Landskrona fästning.

Landskrona fängelse D111ab:2 (1840-1848) Bild 300/sid 29. Källa: Arkiv Digital AD AB.

Landskrona fästning

Det var en kall och blåsigt vårdag som Christian fick skjuts med häst och vagn till Landskrona fästning från tingshuset i Ängelholm. Han hade fyllt 22 år och skulle få stanna i fästningen i många år.

Straffet inleddes med vatten och bröd i 28 dagar. Den maximala tiden som män dömdes till vatten och bröd var 28 dagar och för kvinnor var det 14 dagar. Detta var nämligen den maximala tid som en man respektive kvinna kunde uthärda detta straff under de förhållanden som rådde i fängelserna vid denna tid.

Vatten och bröd var ett fruktat straff och det hände att den dömda istället valde en dödsdom. Under 1700- och 1800-talet var det vanligt att den åtalade dömdes till fängelse på vatten och bröd. Antagligen tyckte man då att det var ett enkelt sätt att bli av med fångarna, de flesta dog ju av svält.

När kroppen var satt på vatten och bröd blev den snart utmärglad, och så var det säkert för Christian. Vatten fick han dricka så mycket han ville, men ofta var vattnet smutsigt. Och ju mer han drack desto mer kissade han. Detta gjorde i sin tur att kroppen ännu snabbare blev utarmad på salter.

Det fanns dessutom strikta order att det bröd som gavs till fångarna satta på vatten och bröd inte fick vara extra berikade på salt. Vidare skulle ett straff på vatten och bröd avtjänas i en följd utan avbrott, så det var inte på tal om att avbryta straffet om fången

blev sjuk. Att bli dömd till maxstraffet på 28 dagar var i det närmaste att betrakta som ett dödsstraff. Christian klarade av sina 28 dagar pga. sin tidigare goda hälsa.

Fängelsehålan

I fängelsehålan på Landskrona fängelse fick Christian sitta fast i järnfängsel och bar enbart de kläder han hade när han blev anhållen.

Det var helt mörkt men det fanns en liten glugg högst upp på väggen där ljuset sipprade in. Fängelsehålan var likt en stenkällare med jordgolv och där stora skaror fångar placerades tillsammans. Fängelsehålorna var dessutom smutsiga, fuktiga, och kalla. Behoven fick göras på golvet, så stan-ken var tillslut outhärdlig.

Den mycket dåliga hygien som rådde i fängelserna förr i tiden gjorde att mag- och tarmsjukdomar härjade. Många fångar dog av olika sjukdomar eller frös ihjäl.

Någon större tillgång på mat fanns inte. Fängelsematen var alltid kokt och i stort sett samma vecka ut och vecka in. Sill, ärter och kokt kött. På morgonen fick han välling och på kvällen gröt av olika slag.

Christian var från början inte undernärld, utan blev det givetvis efterhand. Att han råkade ut för magsjukdomar med diarré och kräkningar och som snart tömde kroppen på salter och mineraler, var inte konstigt. Det blev bara värre och värre med åren då han inte hade tillgång till någon näringsrik

föda. Han led av salt- och mineralbrist som gav svåra kramper och gjorde honom desorienterad emellanåt. Dessutom spreds smittsamma sjukdomar snabbt.

Landskrona fästningen hade varit fängelse för livstidsdömda sedan 1827. 1845 uppgick antalet livstidsfångar i Landskrona till 189, medan 34 var förhållandena som var vanlig i fängelsehålorna.

Cellsystem

Efter några år fick Christian det bättre, tack vare det nya fångvårdssystemet, med ett cellsystem som byggde på religionens, ensamhetens och arbetets fostrande inverkan. Året var nu 1848.

Han blev placerad i cell och fick bl.a. regelbundna religiösa samtal med fängelsepredikanten. Prästen ledde även kristendomsundervisning och annan utbildning. Prästen blev också länken mellan Christian och de anhöriga hemma i Munka-Ljungby.

Christians cell rymde inte mycket men han hade en säng som fälldes upp under dagen och blev då till en skrivplats. Han hade en trebent pall att sitta på, ett bord, en hylla, en spegel, ett matkärl, potta, tvålkopp, handduk, sopborste och skyffel samt en dammtrasa.

Eftersom han kunde läsa hade han cellböcker, så som nya testamentet, katekesen och en andaktsbok. Varje dag fick han sopa golvet och en gång i veckan skurade han det. Han glömde

heller aldrig sin "potta" som han tömde varje dag. Vakterna höll ständig uppsikt över honom genom en glugg i dörren som kallades "judasögat". Varje dag steg Christian upp klockan fem, så var rutinen. Han klädde på sig, slog ihop sängen och tvättade och kammade sig.

Christian blev en s.k. arbetsfånge och fick speciella kläder: grå vadmalsdräckt med ärmar i avvikande färger. Denna klädsel var till för fångar som var insatta på viss tid. Sommarkläderna var tillverkade i buldan (grov säckvävsliknande material) som var färgats gul och/eller hade försetts med bokstäverna AF för arbetsfånge.

Tidigare hade fångbeklädnaden varit otillräcklig och under 1700-talet hade fångarna sina egna kläder. I början av 1800-talet fick de med strafftid över ett år, en hatt, tröja, halsduk, byxor och ett par skor. Slitningstiden för dessa kläder var tre år. De som hade lägre strafftid fick även i fortsättningen slita på sina egna kläder.

Christian arbetade tillsammans med de övriga fångarna. Detta skedde under tystnad. Vanligen var det snickeri, skrädveri, skomakeri eller mekanisk verkstad. Även när fångarna satt isolerade i cellerna fick de utöva visst arbete. Det kunde vara: bokbinderi, finsnickeri, repdragning och stoppning av säckar.

Frivigning

När Christian hade tillbringat 10 år i Landskrona fängelse blev han frigiven. Han var då en skugga av sitt forna jag och 32 år gammal. I *Landskrona fängelse D111d:2a (1847-1853) Bild 350/sid 30*. Källa: Arkiv Digital AD AB. står följande att läsa: Enligt Kungl. Maj:ts nådiga utslag den 7 juli frigiven, samt av sina släktingar avhämtad till sin födelseort den 21 August 1854.

Han återvände alltså till sin hembygd Munka-Ljungby och Riga torpet vid Skillinge där han hade växt upp och där han mördat sin kusin Helena. Tro- ligen blev han hämtad av morbrodern, Per Hansson, som var torpare vid Rössjöholms gård. Modern Kerstina var nu änka och var trots allt glad att han kom hem så han kunde hjälpa henne med arbetet på torpet.

Christian var vid hemkomsten mycket mager och hade stora problem med mage och tarmar. Han var dessutom diagnostiserad som sinnesvag (psykiskt sjuk) av läkare. Trots detta kunde Christian komma igång med arbete. Han fick arbete hos sin kusin, bonden och arrendatorn Gustaf Svensson Råfvetofta, som dräng.

Han stannade kvar i cirka ett år, men kom 1855 till Malmö hospital. Anledningen till intagningen på hospitalet var att han blivit vansinnig.

Malmö hospital

Malmö Hospital i Oxie var ett annex till Malmö hospital. Jag har kommit fram till att annexet var några vanliga gårdar som ägdes och styrdes av sjukhuset i Malmö. Så förmodligen arbetade han med lantbruket där. Sammanlagt var han intagen och arbetade i tolv år på annexet i Oxie, innan han avled den 8 juni 1867, 45 år gammal. *Malmö hospitalförsamling C:1 (1787-1868) Bild 31/sid 93*. Källa: Arkiv Digital.

Christian Andersson från Munka-Ljungby församling dog av primär: kronisk tarminflammation (colitis chronica). Begravningen var den 11 juni.

Om Christian begravdes i Munka-Ljungby eller på hospitalets kyrkogård, vet jag inte men antagligen blev det på hospitalskyrkogården.

En underrättelse om hans död gjordes till församlingen i Munka-Ljungby. *Munka-Ljungby F1 (1862-1894) bild 270/sid 23*. Källa Arkiv Digital.

I denna berättelse fråntar jag mig ev. fel och önskar att de som läser berättelsen kontaktar mig för ev. felaktigheter.

Örkelljunga 2014

Agneta Lindau Persson

agneta.l-persson@hotmail.se

Åsbo Släkt- och Folklivsforskare har fått en ny hemsida - www.aasbo-gen.se

Vi har skapat en mer modern och stilren sida som samtidigt ska vara mer lättnavigerad och användarvänlig. Enligt EU-bestämmelser, uppdaterade 2011, är vi skyldiga att informera om att vi använder så kallade cookies. Dessa bestämmelser har vi uppfyllt genom att lägga in en banner (banderoll) som visas när man öppnar Hemsidan. För att få bort den banner som visas längst upp på hemsidan är det bara att klicka på "OK" att man godkänner användandet av cookies. Bannern kommer då inte att visas mer för er, förutsatt att ni inte rensar ut er webbläsares historik.

Från Post- och telestyrelsen hemsida

Enligt lagen om elektronisk kommunikation ska alla som besöker en webbplats med kakor få tillgång till information om att webbplatsen innehåller kakor och ändamålet med användningen av kakor. Besökaren ska också lämna sitt samtycke till att kakor används.

Mycket nöje
Webbmästarna

Släktforskning via DNA - går det?

Det blir mer och mer populärt och visst är det fascinerande att släktskap överhuvudtaget kan avläsas i autosomalt DNA? Så sent som före 2010 fanns inte (inte för allmänheten i varje fall) denna möjlighet.

DNA-tester passar utmärkt både för den som har en helt komplett släktforskning (om man nu kan ha det?) och för den som har "luckor" och olösta mysterier som inte går att klara upp med hjälp av kyrkböcker och annat. Det är heller inte alltid kyrkböckerna stämmer med den biologiska verkligheten?

DNA-tester kan också användas för att bekräfta eller avfärda förmodade släktskap, hitta nya släktingar och för att lära sig mer om sitt djupare ursprung.

DNA-tester är idag tillgängliga att beställa från flera företag och priserna är överkomliga. Det företag jag själv beställt mitt test hos är **Family Tree DNA (FTDNA)** i USA som specialiserat sig på DNA-tester för släktforskning.

Testerna är enkla att ta själv hemma genom att man gnuggar en liten borste på insidan av kinden. När provet skickats får man vänta några veckor, sedan får man en egen websida där resultat och matchningar presenteras.

Själv gjorde jag ett s k **autosomalt** test i februari 2013 och har hittills fått omkring 150 träffar. Man får förslag på släktskap, t ex 2nd Cousin - 3rd Cousin som är en ganska bra träff. Om man senare vill göra ytterligare tester (vilket jag gjort) används samma "kit", man behöver alltså inte topsa sig igen (varar i cirka 25 år).

Har man tur har "träffarna" lagt upp ett släkträd så att man kan gå in och hitta ledtråden men annars får man skicka e-post och diskutera sig fram den vägen. Min närmaste träff är en kille på Irland som envisas med att han "bara" har slakten i Irland och jag är lika envis med mina djupa rötter i Skåne!

Själva analysen av resultatet kräver en del engagemang och kunskap för att bli användbart.

Det finns en bok "Genvägar, praktisk handledning till DNA-jämförelse i släktforskning" skriven av Magnus Bäckmark som kan vara till god hjälp (finns att låna på biblioteket). Man får läsa den om och om igen och förhoppningsvis fastnar något varje gång! Magnus har även en blogg, <http://gronastubben.se/wordpress/>, som kan vara till hjälp och nytta.

Peter Sjölund är en annan hjälpsam gigant inom DNA-forskningen som på sin hemsida, <http://sjolunds.se/dna-genealogi>, ger praktiska råd.

Jag är dessutom med i en Facebook-grupp, "DNA-anor", med idag över 1000 medlemmar. Här kommer inlägg från både nybörjare och specialister, ingen fråga är för dum och man lär sig mycket.

Ett DNA-projekt för personer med ett känt släktskap till Sverige antingen på fädernelinjen (Y-DNA-test), moderlinjen (mt-DNA-test) eller genom alla anor (autosomalt test, t ex Family Finder) hittar man på <https://www.familytreedna.com/public/Sweden>.

Autosomalt DNA

Autosomalt DNA är den allra största delen (mer än 99%) av vårt DNA. Detta DNA ärver vi från både mor och far, ungefär 50 % från varje förälder. Vilka delar av DNA:t vi ärver från varje förälder är helt slumpmässigt. Varje förälder har en likadan blandning av sina föräldrars DNA, som i sin tur har en blandning av sina föräldrars DNA, o s v. Därför är ditt autosomala DNA en salig blandning av små DNA-bitar från dina anfäder på alla släktgrenar.

Eftersom detta DNA blandas 50/50 för varje generation, blir det efter ca 10-12 generationer så uppblandat att det inte går att urskilja de enskilda delarna.

Y-DNA

Y-kromosom finns bara hos män och den ärver mannen i sin helhet från sin far utan inblandning av moderns DNA. Varje nu levande mans Y-kromosom

har alltså ärvt från far till son genom 1000-tals generationer.

mtDNA

Mitokondrie-DNA finns hos alla människor oavsett kön. Denna del av DNA ärvs i sin helhet från mor till barn utan inblandning av faderns DNA. Även män ärver alltså mtDNA från sin mor, men män kan inte föra detta DNA vidare till sina barn, det kan bara kvinnor göra. Varje nu levande människas mtDNA har alltså ärvt oförändrat från mor till dotter genom 1000-tals generationer.

Det finns mycket mer information på nätet men det mesta är på engelska. I USA är det betydligt fler som testat sig och det märks på "träffarna" – t ex kommer 75 % av mina träffar från USA. Jag har inte så mycket känd släkt i USA men det är troligen emigranter från längre tillbaka som är förklaringen.

Jag väntar på att fler skåningar ska testa sig så det blir lite mer spänning i det hela. Allra helst vill jag hitta en osäker anmoder, Pernilla Andersdotter, modern till Bolla Jöransdotter född 1760 i Norra Åkarp.

Vad kostar då testerna? Det vanliga autosomala testet (som heter **Family Finder** hos FTDNA och där man får träffar både från mors och fars sida) ligger på 99 \$ men det finns tester i många prisklasser och hos fler företag exempelvis **23andMe** och **AncstryDNA**.

Nej, att bara släktforskning via DNA för att få sitt släkträd går inte, utan detta ska användas i kombination med traditionell släktforskning och är alltså ingen genväg (!).

Hjördis Nilsson

Historien om fartyget M/S Ningpo

Ibland kan ett samtal leda till en artikel i Släktbladet.

Min arbetskamrat berättade en dag om sin morbror, Gunnar Pålsson, som var sjöman.

Han hade mönstrat på ett fartyg som kom att få en roll under andra världskriget. Sjömannen hette Gunnar Pålsson och var född i Bjuv 4 maj 1909, han dog 13 januari 1982, också i Bjuv. Som den nyfikne släktforskaren är så kunde jag inte släppa historien, utan sökte mer information på internet. Det här är berättelsen om M/S Ningpo:

M/S Ningpo var ett svenskt last- och passagerarfartyg. Det sjösattes 1937 vid Eriksbergs varv i Göteborg. Fartyget ägdes av Svenska ostasiatiska kompaniet och namnet kom efter en kinesisk stad. Ningpo byggdes för trafik på Kina och Japan.

Under andra världskriget spärrades Skagerack av och Ningpo hamnade utanför. Fartyget gick då i Stilla havet mellan amerikanska och ostasiatiska hamnar.

I början av 1941 blev fartyget en del av lejdtrafiken till Sverige. Det betydde att Tyskland släppte igenom ett visst antal handelsfartyg för att kunna tillgodose Sveriges försörjning under kriget.

Fartyget gick på en drivande mina utanför Singapore i juni 1941 då bl.a. rodret och styrmaskinen skadades. Efter provisoriska reparationer kunde Ningpo bogseras till Manila, där lasten lossades. Därefter fördes fartyget till Hongkong för reparation. I

december 1941 bröt kriget mellan Japan och USA ut och engelsmännen gav order om att Ningpo skulle sänkas för att fartyget inte skulle komma i japanernas händer.

Besättningen lämnade fartyget och bottenventilerna öppnades. Ningpo sjönk på grunt vatten och fartyget sköts i brand av brittisk och japansk eld. Den 15 december hölls avmönstring av besättningen och den 25:e kapitulerade Hongkong till japanska styrkor. Besättningen på Ningpo blev internerad i Hongkong av japanerna.

Vid ett gangsteranfall 1942 dödades andre styrman Anton Forsberg, tredje styrman Paul Lindqvist och tredje maskinist Karl Andersson. De andra flyttades därefter till den internationella besättningen i Shanghai. Där dog sedermera förste styrman Gottfrid Lundin, motormännen Artur Svensson och Erik Lundberg av svält och malaria.

Den 23 november 1945 kunde den kvarvarande besättningen resa hem

med det brittiska trupptransportfartyget Tamaroa.

Efter ett stopp i Liverpool nådde de Malmö den 2 januari 1946. 30 besättningsmän gick ut för att förse Sverige med förnödenheter under kriget och sex stycken dog. De som kom hem var nedbrutna av sjukdomar efter fyra år i japansk fångenskap. Sjömännen påstod att de kom från Kina och hade inte nödvändiga papper med sig. De misstänktes för att inte ha betalat skatt och kanske inte heller gjort värnplikten. Polisen låste in dem i häktet. Dagen efter klarades missförståndet upp och besättningen frigavs.

1946 startades en rättsprocess som skulle ge besättningen från Ningpo ersättning men det tog ända till 1952 innan man betalade ut en summa för psykiskt lidande. Ytterligare en utbetalning gjordes 1959. Det fanns liknande fall i de nordiska grannländerna men där dröjde det endast omkring ett år efter krigsslutet innan ersättning betalades ut. Det skulle

*En del av besättningen när de anländer till Göteborgs centralstation. **Gunnar Pålsson från Bjuv**, (femte man från höger, raden längst bak), f 4 maj 1909 d 13 januari 1982. Hans systerson **Bo Pettersson från Bjuv** har pekat ut honom.*

dröja ända till 1963 innan männen från Ningpo fick ut sin lön. Sedan följde mer än 30 år av vädjande från anhöriga och Sjöfolksförbundet att hedra de dödas minne. Det ska också sägas att det var inte endast sjömännen från Ningpo som utsattes för krigets fasor; ca 2000 sjömän kom aldrig hem. De mötte döden i de atlantkonvojer som var så betydelsefulla för den allierade krigsinsatsen. Först 1997 restes ett ganska anonymt minnesmärke på Stenpiren i Göteborg. Där deltog ca 800 svenska sjömän som seglat under andra världskriget. I samband med detta fick de som då fanns i livet en bok av regeringen.

Lena Nilsson

Källor:

"Vad är vi skyldiga de döda?", DN.se KULTUR, 2003-09-07

"Krigssegelarna och Ningposkandalen", Björn Alvebrand 2012-06-27

Höstens temanummer "Fader okänd"

Många släktforskare har kört fast när deras ana har en okänd fader. Det behöver inte vara omöjligt att hitta fadern i fråga, men hur gör man?

Vi tänkte använda höstens nummer till att tipsa om olika sätt att gå till väga.

Om du har lyckats hitta en "okänd far" är vi mycket tacksamma för en artikel om detta. Vill du inte själv skriva så kan vi intervjua dig och skriva artikeln åt dig.

Om artikeln publiceras får du några extra ex att dela ut till slakten.

Redaktionen

Från kruttillverkning till Snälleröds mäsckdräng

Snälleröds Ångbränneri

Blomgrens bilder nr 34540

År 1467 inhandlar krutblandare Mäster Berentz i Stockholm en ingrediens från Lübeck, som skulle användas i kruttillverkning, nämligen destillerat vin. Ingredienserna i krut var salpeter, kol och svavel. De tre ingredienserna blandades i ett tråg och massan fuktades med brännvin. Brännvinet fick man genom att destillera, bränna, det importerade vinet och resultatet av det, etylalkohol, blandades med vatten till en alkoholhaltig vätska, brännvinet. Sedemera visade det sig vara ett berusningsmedel också. Tidigare var det mest öl och mjöd som var medeltida drycker hos stora delar av befolkningen. De privilegierade grupper som hörde till de högre stånden hade dock anammade seden från sydligare nejder att dricka vin. Vinet var dock förhållandevis dyrt att importera och det fanns nog ingen kunskap, eller för

den delen några råvaror inom landet, för inhemsk vinframställning.

Det var däremot vanligt att många framställde (bryggde) sitt eget öl och steget var därmed inte långt till brännvinet när man lärde sig att destillera sprit av säd. På 1600-talet hade husbehovsbränningen spridit sig över landet och med det ett tilltagande superi. Under de svåra nödåren i slutet av århundradet var bristen på brödsäd så stor att kungen förbjöd husbehovsbränningen.

Under 1700-talet ömsom tilläts ömsom förbjöds husbehovsbränningen men förbuden fick bara till följd att den illegala hembränningen frodades. Kronobrännerier infördes som skulle stå för all tillverkning och försäljning och ge staten inkomster, men efter tio år med usel lönsamhet

las de ner och husbehovsbränningen släpptes åter fri. Under samma århundrade lärde sig svenskarna även att använda sig av potatisen till framställningen av brännvinet. Bl.a. Jonas Alströmer hade lagt ner mycket arbete på att få svenskarna att förstå att potatisen bara krävde halva åkerarealen för att få ut samma näringsinnehåll som brödsäd. År 1746 kom Eva De la Gardie på hur man gör sprit av mäsck på kokt, mosad potatis blandad med kornmalt.

Superiet ökade och alla som brände sprit hade också tillåtelse att sälja den och superiet blev snart ett stort folkhälsoproblem. Både läkare, präster och nydanade nykterhetsrörelser började reagera och agera och från mitten av 1800-talet förbjöds husbehovsbränningen och tillverkning och försäljning skulle regleras av staten.

Bränneriet 2014

Brännerinäringens industrialisering var på frammarsch och av landets 670 brännerier år 1852 fanns 199 stycken i Skåne. 1860 infördes en tillverkningskatt på brännvin och därefter minskade antalet brännerier. 1914 fanns det ca 100 brännerier kvar i Skåne.

Brännerierna lades oftast på ställen där tillgången på lokal råvara, potatis, säd fanns och även ved som i början var det huvudsakliga bränslet till ångpannorna. Det var välkomna arbetstillfällen på landsbygden. Bönderna kunde dessutom köpa drank, som användes som foder till djuren. Drank var det avfall som blev kvar efter alkoholens avdestillering från mäskan.

I Färingtofta socken bildades år 1901 Snälleroås Ångbränneri AB. En styrelse bildades och man kunde teckna en aktie för 100 kronor styck. 1903 var själva bränneriet färdigbyggt invid vägen mellan Färingtofta och Höör. Det första året arbetade där sju personer under ledning av en brännmästare.

Från början kördes den färdiga råsprit med häst och vagn till Röstånga station för vidarebefordran. Bönderna fick lämna in anbud på dessa körslor. Många är de skrönor som florerar om sprittransporter med redlösa kuskar och uppborrade hål i sprittunnor som sattes igen med träpluggar och andra fiffiga lösningar för att komma åt det begärliga innehållet. Sanningshalten i dessa historier är nog inte lika hög som procentsatsen i råsprit.

Så småningom rationaliserades tillverkningen av råsprit och flera av de mindre brännerierna försvann till förmån för större och mer lönsamma enheter. Den 4 februari 1971 avslutades verksamheten på Snälleroås Ångbränneri AB. Dåvarande Brännmästare Sonesson kunde då konstatera att den avslutande säsongen varit god. 217000 liter 93%-ig sprit hade framställts sista året och levererats för rening. Till detta hade det gått åt 950 ton potatis och 30 ton säd. Av Snälleroås Bränneri står idag bara

byggnaden kvar medan inventarierna är borta.

1991 kom namnet Snälleroås åter till heders i brännvinsammanhang. Familjen **Berntson** som är bosatt på Snälleroås Säteri, ett stenkast från det gamla bränneriet, beslöt att låta Snälleroås ge namn åt sina nya produkter. Eric Berntsons bolag utvecklar produkter för den svenska dryckesmarknaden med produkt-namn som alluderar till de gamla bränneriernas yrkestitlar som tex. Mäskdrängens Akvavit eller Brännmästarens Akvavit.

Sannolikt skulle inte fjortonhundra-talets "krutgubbar" känna igen mycket av smaken i dagens brännvin och det som kom till när de framställde krut. Men effekten av inmundigandet lär inte ha förändrats mycket genom århundradena.

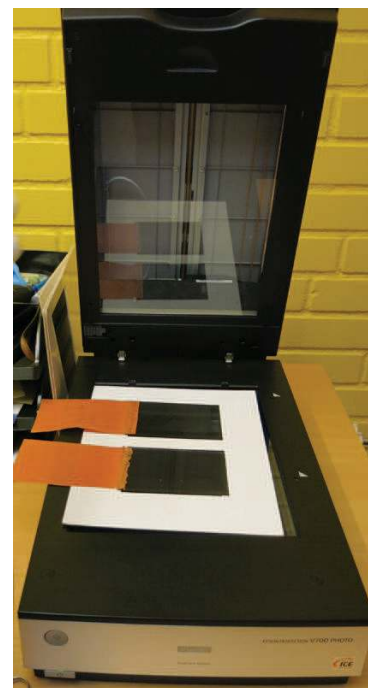
Eivor Johansson

*Källor:
Boken Färingtofta socken förr och nu
Wikipedia
Systembolaget.se*

Kristiinas arbete med Blomgrens bilder

Kristiina Messeray i sitt arbetsrum på biblioteket.

Kristiina använder en Epson Perfection V700 Photo skanner och en kartong med utskurna hål för bilderna.

Kristiina Messeray

Arbetet med på Blomgrens bilder går vidare. Numera är det Kristiina Messeray som sitter vid scannern. Det var meningen att hon skulle arbeta sida vid sida med Sven Tall, men efter hans bortgång är det Kristiina som ensam sköter arbetet. Kristiina fick arbetet av en slump då hon var tillgänglig på arbetsmarknaden och hennes handläggare tyckte att detta nog kunde passa. Kristiinas bakgrund som passkontrollant kommer säkert till nytta när hon sitter med bilderna och försöker identifiera och jämföra personer.

Arbetsuppgifter

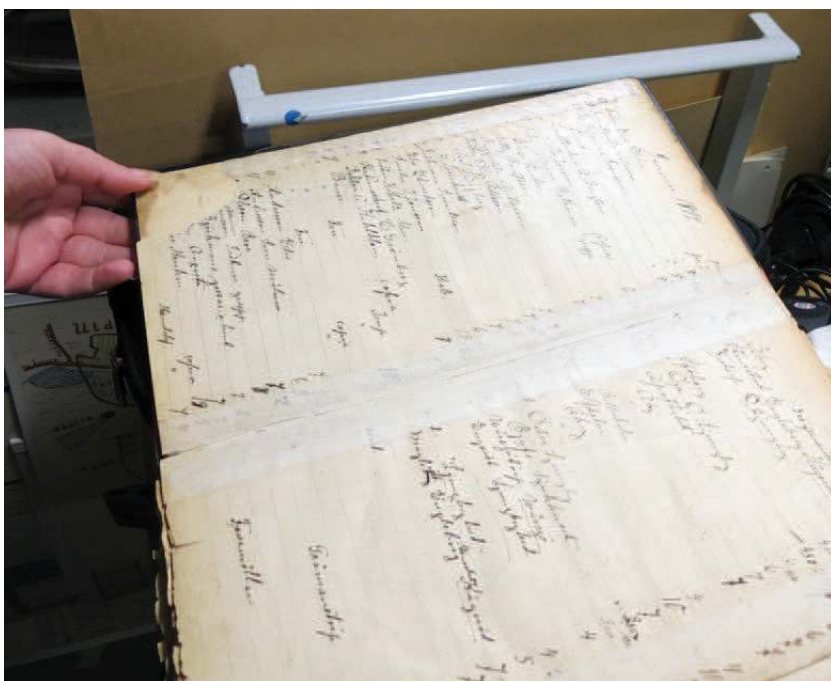
En vanlig arbetsdag börjar med att Kristiina går ner i arkivet i bibliotekets källare. Där finns ett rum som är fyllt med originalglasplåtarna. I rummet finns också Axel Blomgrens beställningsböcker och register. Vi tittar i en pärm från januari 1897 och man drar efter andan av vördnad för detta gamla material. Vilken skatt vi Klippanbor har här!

Uppe i Kristiinas arbetsrum visar hon hur hon tar fram en glasplåt i taget och lägger i scannern. Varje glasplåt har ett skyddande papper över den sidan som själva fotot sitter på. Kristiina arbetar i

Photoshop. Där kan hon granska bilderna noga, och "fixa" till dem om det behövs. Vissa bilder kanske är lite för mörka eller har eventuellt någon repa som syns.

Syftet med omskanningen

Syftet med Kristiinas arbete är att scanna av de unika glasplåtarna i mycket hög upplösning så att originalplåtarna kan arkiveras på ett säkert sätt. Samtidigt dokumenterar hon alla noteringar som finns om bilderna. Alla

En hög med glasplåtar som väntar på omskanning.

bilderna är redan scannade en gång men nu får bilderna mycket bättre skärpa och går även att förstora. Till dags dato har hon under två år scannat ca 8000 bilder av de ca 37000 som finns.

Slutföra arbetet?

Just nu vet hon att hon får stanna till oktober, men hoppas naturligtvis att hon får slutföra arbetet. Kristiina har ett stort intresse av tiden kring förra sekelskiftet och tycker arbetet med Blomgrens bilder är både spännande och roligt. Hon nämner också vilken stor hjälp hon har haft av Bengt Emgård, både i början av arbetet men även nu. Bengt kommer regelbundet och hämtar det inscannade materialet för att föra in det i det sökbara arkivet på internet.

Identifierar personer

Ibland blir det en stund över för Kristiina att studera de bilder som är oidentifierade. Då är det bra med hennes speciella syn för personer och miljöer.

För en tid sedan kunde hon reda ut en hel serie med 70 bilder på en person och dennes familj.

Veterinär Follin med fru Yelva.
Blomgrens bilder nr 04484

Personen i fråga hette **August Follin** (f 1 mars 1863 i Riseberga, d 25 oktober 1932 i Gråmanstorp). August Fol-

Här jämför Kristiina den gamla bilden och den nyscannade. Det är en otrolig skillnad. Vilka detaljer det finns i den nya stora bilden!

Längst bak i källarutrymmet finns pappådor med de gamla glasplåtarna och i de vita lådorna placeras de omscannade glasplåtarna på ett arkivsäker sätt.

lin arbetade som distriktsveterinär i Klippan och hade även tjänstgjort inom Fältveterinärkåren. Han poserar i uniform i Blomgrensarkivet, och där blev han ihopblandad med en annan man och fick därmed fel namn. Kristiina kunde konstatera att det var samma kvinna som fanns med som fru till de båda männen. Kvinnan hette Yelva Follin (f 1880 i Gävle, d 8 november 1946 i Lund). Yelva var född Bergström och var dotter till Axel Bergström (f 1850 i Malmö). Axel Bergström var källarmästare på Klip-

pans Gästis under åren 1882-1910. Han var gift med Fanny Hansson (f 1851 i Köpenhamn). När Kristiina studerade bilderna upptäckte hon dessutom att årtalen inte stämde med klädmodet under den tiden. Ja, det kan vara bra att ha koll på sådana saker också när man jobbar med att identifiera bilder!

Lena Nilsson

Källor:
<http://runeberg.org/spg/24-1/0028.html>
Blomgrens bildarkiv

Byordning för Anderstorp, Riseberga 1691

Guno Haskå www.haska.se

Jag har tidigare (Åsbo Släktblad 2003:2 och Skånegenealogen 2004:1) publicerat några byordningar från Norra Åsbo härad. Dessa har varit från slutet av 1700- och början av 1800-talet.

Nedan följer en byordning från Anderstorp i Riseberga som är betydligt äldre. Den är hämtad från bilagorna till häradsrättens protokoll för vintertinget 1691 (F1a: 10).

Den har ungefär samma uppbyggnad som de från senare tider men skiljer sig på en punkt. Böterna skulle erläggas i form av öl. Dessa "böter" dracks sedan upp vid byastämman och om förseelserna hade varit många kunde stämningen bli hög. För att stävja ett omåttligt öldrickande på stämmorna ändrade myndigheterna reglerna mot slutet av 1700-talet, så att alla böter skulle erläggas som kontanter och användas för hjälp åt byns fattiga eller för andra nyttiga ändamål, t.ex. för inköp av brandredskap.

Byordning från Anderstorp i Riseberga 1691

Bekienna Wij oss Undertecknade åboer, boendes Uthj Riseberga Socken, Anderstorp by, I Norre Asbo häret, ok för Alla Witterlig gör. I detta Wort öpne bref, at Wij Wehlbetenkte Råd, och Noga Öfwerleggiande, Har Indbördes Indgådt och samtycht med Huar Andre, Eet Christelliget, och på Många ställen her i Landet. Maneerliget [manerligt, korrekt, anständigt] Wilkors bref Emellan oss Indbördes, Angående fred i Wore Wånga ok Engiar om Wåhren, Sommar och Höst, Med Mehra som

I Eet och Annat, oss Indbördes kan Lenda till Nytt, tien kan, och det I Effterfoliande Puncter Sålunda Affattade som effterföljer.

- 1 Till det första Hawa Wij samtycht, at huar af oss skall Hafua sina Gierdtzgårdar gabLuchte [tillstängda] till Marie bebudelses dag, som åhrligen Infalder d. 25: Martij och på Huilckens Gärdsgård Någet Hull effter den dagen finnes som kan skönias af försumelse Liggia otäpt, då skall deen som Gärdzgården tillhörer Wara fallen till Een fierding öhll I böther eller 3 D Smtt, som strax frå honnom skall UthExequeras.
- 2 Skall Alla Gierdtzgårderne Wara lagligen fredtäpte om Philippi Jacobi dag så at de NågenLunde kunne göra fred, och deen Inte till den tiden Har fredtäpt sine gärdtsgårdar Uthan deen och Meth Willie försummar, deen skall wara förfallen till Een half tunna öhll eller Sex D Smtt.
- 3 Ingen skall sleppa Löst eller betha i Wången, Emellan fredsdagarne, Uthan der Någen Wihl betha då Håll det I Lagl. tiör [tjuder] på sin Eegen Grund, och deen som Meth Willigen slepper Löst skall pantas på Een fierring Öhll.
- 4 Skall ingen drista sig till at Kiörra öfr Een Annans Åcker Om der Er Såd, Meed Mindre han igien UpErer [ärja, plöja med årder] och Sår Wegen effter sig igien. Wed 2 D Smtz Straf tillgiörandes.
- 5 Ingen Må draga Harfua [harv] öfr Annars Eengstycke Uthan Wara skyldig Löffta och bärra henne deröfwer. Wed 1 Sölfr mtt Straf.
- 6 Det skall icke heller Någon fördrista sig at Upgifua Wången Innan St Michaelss dag, [29 september] Med Mindre Alla bymennerne bliffr derom Eense och för Alla inhöstat, deen Her Emoth bryther skall

icke Allenast Wara Pligtig Erstatta skadhan effter Methes Manna ordum [mätessmannas ordom, syn av en av domstolen utsedd person], som der af förorsakas, Uthan wara fallen I straf till Een Tunna Öhll som samtl. i byen tillkommer.

- 7 Ingen Må Heller fiska i Åhen eller på Maerne [kärr, vattensamling], Uthan Allenast Utför och på sin Eegen Grund, Wed 2 D Smtt i Straf
- 8 Ingen Må Hafua Någen Wågh Igänomb Suen beentz Led på gathan, Unnantagandes med giödsell på Åckrarne, och Om Hösten, Den Annan Wäg derigenom brukar, Uthan lof böthe 1 fj. [fjerding] öhll till straf.
- 9 Det skall och Inte Wara Någen af Naboerne tillLåthet at bruka Andra Wågar till sin Åcker och Eengh Een de som af ålder er brukade och Nu siunas och bewisas kan, Wed straf 1fj. öhl till byn.
- 10 Ingen Må bruka Wäg Igienom Lille Wång, så Lenge Jorden er bar, Uthan Allenast Ner Sneer och sledefore, Wed 1 D i straf huar gång Någen dermed betredes.
- 11 Dhet bör och Alla naboerne sankas [samlas] med Allerförsta at Settia Pålar och stenar Emellan Åckrar och Engiar, att huar kan Wetha Ret Merke, och deen sådan Antingen slår eller Eriar [ärjar] öfr och In på Een Annan och det siunes at han det Witterligen giordt skall strax Exwqveras på Een Half tunna öhll och des Uthan betalla skadhan.
- 12 Har led för Wången eller Engiarne af åldher Waret ok bör Wara, de skulle Hålles laglige och sker Någen skada, derIgienom at ledet er olofliget då skall Eegaren betalla skadan effter Methes Manna Ordum och des Uthan pligta 1D till Straf.
- 13 Ingen Må tillstedia Någen sleppa

**Testamentet efter
klockarhustrun Mätta
Jörgensdotter i Riseberga
1691**

Guno Haskå

www.haska.se

När klockaren Rasmus Zachariassons hustru i Riseberga dog den 19 februari 1691 antecknades följande i kyrkoboken. (Riseberga CI:1 sid 167)

Den 19 Februarij bleff till Jorden uthi sit hwijlorumb beledsagat Klåkarens Rasmus Zackariassons hustru Mätta Jörgensdoter uthi sin ålders 60 åhr 7 Månader och några dagar.

Någon dödsorsak noterades inte, men Mätta hade varit sjuk åtminstone sedan slutet av december vilket framgår av ett testamente (N. Åsbo Hd. Fla: 10) som behandlades vid häradsrätten den 24 februari. Skälet till att det upprättades ett testamente var sannolikt dels att klockarparet var barnlöst, dels att Mätta som var född i Horsens kunde ha kvar släktingar i Danmark som kunde vara intresserade av arvet efter henne.

Exhib: d 24 feb: 1691. Hwidh Norre Häradz Ting i Brödagra.

Bekienner Jag Miig Mätta Jörgensdatter Rasmus Zachariassons i Hallabygget, och Hwad för Alla Witterlig giör. I Detta Mit Öpne breff, at Såsom iag Nu på Tionde Åhret Här Lefwat Eet Mychet Kierliget och Wänligt Echtenskapp med Min K: Hosbonde Häderlig och Wäll^{tt}: Mandh. Rassmus Zachariäss. Kläckare till Riseberga och Färingtofta församlingar, och Wij i Warande Wort Echtenskap af Gud Allermegtigste med Inga Lifs Arfwingar beskärda ähro.

Så som och Jagh I Jutland och Horsens Stadh och by barnfödh är, och Er Ungefehr fyratijo och fäm åhr Sädan Jag kom derifrån, så iag Nu Inga Arfwingar der I Lifet har, som mig Witterlige ähro, tillmed iag Aldrig fick Någon Penning eller Penningz Wårde

till Arf effter Mina Sl: K: föräldrar eller Andra af Min Slägt, Uthan har alt sådan den tiden Jag kom ifrån dem, Tiänt för mit Bröd, til des iag effter Guds Allwissa försyn är som ofvanskrefvet står, trädt I detta mit Nu Warande Echtenskap. och SåLunda siälf Gänom Guds Wälsignelse, ock Med Min Eegen Swäth och Arbete förwärfwat och tient Huad Ringa Mädel Jag hadde. Men iag kom I Min K: Mands Woldh och Som det Nu hafr behagat den Allershögste Gud efter sit Gudommelige och Outrandsakelige Wissdoms Råd, at Hemsökia mig med sit faderliga Kårss, så att iag Nu på Een temmelig: tid har Waret Heelt Skröppelig och Siuk, och Inte Weth om Gud Allermegtiste behagar Hädankalla mig i fråen detta Usla och beswärliga Lifwet till den Himmelska och Ewiga Gledien I dhenna Min Påstående Siukdomb.

Altså för ofwanskrefne Orsakers skull, och I Henseande till Min K: Mands Mycket Wenlige, Kierlige ok MedLidande Umgänge, samt den troo, Uprigtige, och oförtråtses tjenst och Mödo, som han för min skull Har tilsuina(?) Låthet.

Sädhan Gud mig denne Min Skröppelighet påLadde, Har Jag Uthj Mit fulla förstånd, och Med min Eegen fria och Mycket goda Willia I anledning af Swäriges Lagh och Wehlfattade förordningar, såLunda uthLofwat, och Med bemelte Min Kierre Man sluthat, at dher Gud behagar at Hedenkalla mig Innan Jag denna Siukdomb öfwerwinner, Eller och Han mit Liff Elliest öfrlefde /: om Gud skulle Willia at iag denne Gången igeen på frisk foth Upkommer :/ då skall ofta förskreffne Min K: Man, Wara och blifwa Min Retta Arfwinge effter min dödh, om Han mig öfrLefwer, öfwer ald den dehl af Wor Eijendomb och qwarlåthenskap, som på Min dehl effter Lag mig med Rätta tillkommer, så at Ingen Annan Ehn Han, Ehuru det och Wore, dertill Någon Rettighet hafua skall I Någon Måtto.

Att Nu detta min fulla, goda och yttersta Willia fuldkommelige är, och till min döed wara och blifwa

fremmat boskap på fälledsmarken af huad Nafn det Wara kan. Uthan det skeer med Alla MarkEgarnes samtycke, deen dermed betredes, skall geenast Exeqveras till Een tunna öhls Werde till Straf.

14 Ner Gud Welsignar Skoghn med åhllon, Må Ingen settia flera Suin på åhllon Een Hans dehl. effter goda Meens påseijelse Kan tålla, deen det giör skall till straf betalla 1 D för huart Suin Lithet eller stort, ok des Uthan Pantas på 1 fj. öhll till straf.

15 Huem Getter Wihl Hålla, bör Emellan fredsdagarne Hålla Wagt med deem och der de gör Wagtzlöse ok Inkommer at giöra skada, då skall Eegarn betalla skadan effter Werdering första och Andra gången. Men skeer det 3de gången då Pligta föruthan skadan 1 fj. öhll till byn.

16 Nehr tiällen går af Jorden och till dess hon igien kommer, bör Huar Hålla sina Swin Ringade. Wed straf som Husesynsordningen Ineholler.

När Nu Någen förseer sig Emoth Någen, af desse Puncter och Inte med god Wihl betalla det straf som er påsatt, då skall samtl. bymeenderne hafua Magt Uthan Någen domb bötherne Ifrån den brotslige strax at UthExeqvera och den icke Med gör Ner han bliffr tillsagd af Naboerne, at Exeqvera den samma skall Wara förfallen till lika straf med deen brotslige som genast ifrån honnom Exeqveras skall.

Begieras tinstl: at detta för TingzRetten Mätte uplesas ok Inprotocolleras och oss dereffter tingszAttest meddellas.

Datum Anderstorp d 14: febr 1691

Johan Häger Joen Ebbess.

Suen bentss.

Anders Beentss. Ollof Peers.

skall, då Har iag detta med Min Eegen Hand Underskrefwet, och till des större styrkio Wenligen ombedet Wor K: Siällesöriare och SoknePräst Ehrewördige och WählLerde Mand Hr: Efwen Hanss. i Gudmantorp, samt efterskrefne fyra Mehn som hos Wahr och denna Min friwilliga Willia ok Samtycke Sluth påförde, Nembl. dommaren Knuth Perss. i Forestad, Per Månss i Ingelstorp, Bengt Anderss. I Gummestorp, och Hans Nielss. på Smålanden, at de med sine Hender och bomärckien Her Nedhan förs, till Witterlighet Underskrifwa Wille, Begierandes och derhos tienstl: beddiendes, at Edelle och Med Lagfarne Hr Häradtzhöfdingen och den Lofl. HärdstingsRätten i Norra Asboo härat, detta sädan Innom tinget Confirmera Wille. Datum Hallebygget d. 30 Decembr. A° 1690

Mette Jörgenns datter

Egen hand

Att Wij Undertäcknade Hos (henne) Wohre och Påförde, at ofwanstående Metta Jörgensdatter Wed sit fulla förstånd, och med Een frj ock Mychet god Willia detta fuldkommel: och gierna bejakade ock Samtighete dett Atterar Wij med Egna Hender och bomerckie Underskrifoet, Actum ut supra.

Till Witterlighet, at Sålunda, som föreskrifwit står, är Lagl: slutat ok förafskrewet, testeras.

Effwen Hansson

Knut Persson

Per Månsson
bomerke i Ingelstorp

Bengt Andersen
i gundrestorp Egen Hand

Hans Nilss
bomerkie på Smålanden

Chefen på Landsarkivet

Göran Kristiansson heter den nuvarande chefen för Landsarkivet i Lund. Han är född år 1958 i Östra Ljungby men uppvuxen i Klippan. Hans far arbetade på Televerket i Klippan. Där fanns en tjänstebostad i samma hus och där bodde familjen i början. Senare var familjen bosatt först på Östra Solgatan och sedan på Örngatan 11 i Klippan.

Göran fick tidigt ett intresse för släkten mycket tack vare sin farfar och farmor som bodde i Östra Ljungby. Han samtalade även mycket med sin mormors mor som levde till 1969 i Östra Ljungby.

Detta ledde till att han nog var bland de yngsta släktforskarna som sökte sina rötter på Landsarkivet i Lund. Han var även deras första pryö-elev och sommaren efter fick han sitt första sommarjobb på Landsarkivet.

När han senare började läsa i Lund

(historia, sociologi och IT) arbetade han samtidigt på Landsarkivet. Efter fullbordade studier engagerades han av landsarkivarie Anna Christina Ulfsparré att delta i utvecklingen av Skånes demografiska databas och ett datoriserat arkivförteckningsstöd för Landsarkivet.

I början av 1990-talet anställdes han på Riksarkivet som projektledare för utvecklingen av den Nationella Arkivdatabasen (NAD) följt av en rad andra IT-projekt.

När Landsarkivets förra chef landsarkivarie Lars Jörwall pensionerades i början av 2012, strax innan flytten av Landsarkivet, var planen att Göran skulle bli IT-chef på Riksarkivet men blev istället landsarkivarie i Lund med uppdrag att flytta hela verksamheten till nya lokaler.

Lena RE

far: Arne Kristiansson f. 1935 Ö Ljungby
mor: Marianne Kristiansson f. 1939 Össjö

farfar: Erans Kristiansson f. 1904 Rya d. 1979 Ö Ljungby
Farmor: Svea Nilsson f. 1906 Hishult d. 1999 Ö Ljungby

morfar: Lennart Persson f. 1919 i Kyrkheddinge d. 1999 Malmö
mormor: Brita Hermansson, gift Vöcks f. 1921 Össjö d. 2007 M Ljungby

mm far: smeden Johan Hermansson f.1884 Össjö d. 1939 Össjö
mm mor: Olga f. Larsson f. 1885 Össjö d. 1969 Ö Ljungby

Årets första möte

Föreningens sekreterare Gertrud Hannrup och ordförande Bengt Emgård.

Den åttonde februari hölls årets första möte på 47:an och det var tillika vårt årsmöte. Vår ordförande, **Bengt Emgård**, hälsade ett fyrtiotal medlemmar välkomna. Han berättade för oss att medlemsantalet hade ökat och att vi vid dags dato är 472 medlemmar i föreningen. Intresset för släktforskning håller i sig vilket är mycket glädjande. Databasen "Blomgrens bilder" fungerar bra och det är många intresserade som vill ta del av det stora bildmaterialet.

Efter inledande information valdes **Barbro Andréll** till ordförande för årsmötet. Traditionenligt (det var likadant i fjol) var hon förkyld men lyckades trots det genomföra mötet med bravur. Vad beträffar valen till de olika posterna kunde man nog dra slutsatsen att vi under årens lopp fått rätt män/kvinnor på rätt plats, och att de trivs där, eftersom det var omval på nära nog samtliga poster.

Efter avslutat årsmöte hälsade vår "nygamle" ordförande, Bengt Emgård, välkommen till **Bengt-Åke Bengtsson** från Heagården. Han lyckades med

att få igång oss med allsång och han berättade anekdoter och sjöng och spelade dragspel. Han talade om humorns betydelse och att välja att se det positiva i tillvaron och att skratta *med* och inte åt våra medmänniskor.

Efter en stunds sång och skratt var det så dags för Bengt att tacka vår

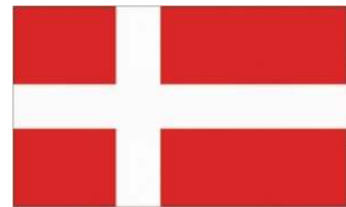
köksmästare, **Roger Ragnarsson**, för gediget jobb med förtäringen under det gångna året. Alla vi andra instämmer i det och säger även ett stort TACK till **Inger Nilsson** som lagt många timmar på att tillverka de goda kakor vi har satt i oss.

Eivor Johansson

Bengt-Åke Bengtsson underhåll.

Att släktforska i Danmark

Den 12 mars samlades ca 35 personer på 47:an för att lyssna på **Alan Sejrbø-Petersens** föredrag om dansk släktforskning.

Han började med att berätta att det finns **kyrkböcker från 1500-talet**. Då skrevs de på frivillig basis men 1645 blev det lag på att bokföra. För att det skulle se likadant ut över hela landet så bestämde man att förtrycka böckerna från och med 1813.

Han fortsatte med att ge exempel på de olika hjälpmedel som finns. Man kan söka sina anor dels genom olika

sidor på internet och dels genom att ta en tur över sundet och besöka Riksarkivet eller Landsarkivet i Köpenhamn. Sekretessgränsen är precis som i Sverige 70 år. I Danmark finns det inga kommersiella aktörer som Genline eller ArkivDigital. Mycket är alltså helt gratis.

Arkivier Online

Statens arkiver har en sida som man hittar genom att söka på "**Arkivier online**". Det är en gratistjänst och kvaliteten kan vara väldigt skiftande. Alan berättade att man håller på att

göra om bilder som är i dåligt skick. Man kan söka i bla kyrkböckerna, folkräkningsarkiv, bouppteckningar eller borgerliga vigslar.

Släkt och data

Det finns också en förening som heter **Släkt och data**. De håller på med gravstensinventering.

Kyrkböckerna

En skillnad mot de svenska kyrkböckerna är att i de danska står män och kvinnor för sig. Det kan därför ibland vara svårt att hitta den man söker just det året man tror. Om det inte fick plats med fler kvinnor under ett år t ex så finns kanske just den kvinnan man söker på en annan plats i boken. Ett bra tips är därför att söka kanske fem år framåt och fem år bakåt när man letar. Man måste veta var personen bor som man letar efter. Man går först till det AMT (län) där personen ska finnas, och sedan letar man upp härredet och socknen.

Hitta platsen

Om man har en adress att gå efter och vill hitta "sin" socken exempelvis, så finns det olika sidor att söka på. I Sverige har vi Eniro och i Danmark har man **KRAK**. Statens arkiv har också äldre kartor över socknar utlagda på nätet. Det finns också en karta över alla AMT under åren 1793-1970 på **dis-danmark.dk/kort**. På Riksarkivet i Köpenhamn finns **Trap Danmark** där man kan se socken och gatuförteckningar.

Folkräkningar

Under åren mellan 1769 och 1970 genomfördes 27 **landstäckande** folkräkningar. Dessa finns i registret. Där finns också en del **lokala** folkräkningar som gjorts, som t.e.x. under åren 1885 och 1895 i Köpenhamn. Det finns också folkräkningar gjorda i gamla danska områden som Grön-

Arkivalieronline

gar över manskapet i olika militära avdelningar.

DDD

DDD står för Dansk demografisk databas. Det är ett gratis arkiv som rymmer invandrade och utvandrade personer. Där finns bl a registrering av de som **sökt och fått danskt medborgarskap under åren 1776-1960.**

I det danska **utvandringsarkivet** finns alla som utvandrat under åren 1869-1908. Där kan man även hitta de svenskar som utvandrade till exempelvis Amerika via Danmark.

land, Färöarna och Danska Västindien. Ska man hitta en person i någon av köpstäderna eller i Köpenhamn måste man veta vilken gata personen bodde på. Det är ett för stort material att gå igenom annars.

Köpenhamns stadsarkiv har en bra sida där man bl a kan söka i ett **polisregister från åren 1890-1923.** Där finns alla som bodde i Köpenhamn under dessa år registrerade. Men om det handlar om en familj så är det endast mannens namn som är sökbart. Är det en ensamstående kvinna står hennes namn med. Man kan få reda på födsel, yrke, civilstånd och var de bor. Man söker på "politets registerblade".

Militären har också arkiv som till viss del är tillgängligt på nätet. Från 1701 finns **värnpliktiga och tillfälliga soldater** registrerade. På Riksarkivet i Köpenhamn finns även stamböcker som innehåller löpande förtecknin-

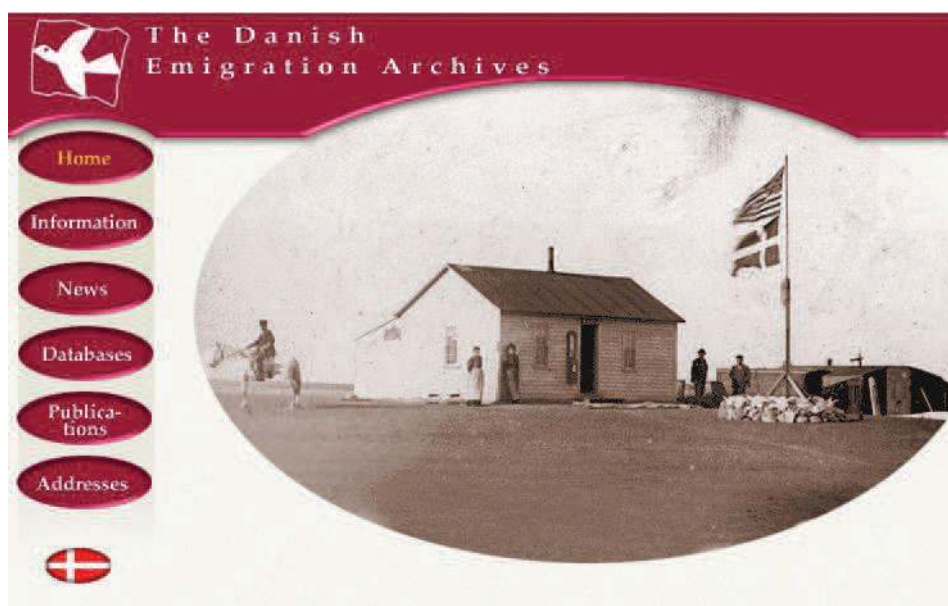

Länkar på hemsidan

Alan har lagt upp länkar till sidorna på vår hemsida. Där finns även ett frågeforum dit man kan vända sig och få svar av Alan när det gäller dansk släktforskning.

Föredraget avslutades med en frågetund innan vi högg in på fikat och det blev säkerligen många diskussioner vid kaffeborden.

Lena Nilsson

Kvällsträffen den 9 april Bildbehandling

Bengt och jag ville lära ut lite om hur man kan arbeta med sina bilder och vi hade valt ett gratisprogram som heter **PhotoFiltre 7**. Det är ett mycket användbart program som man även kan använda lager i.

Vi började träffen med att alla laddade ner programmet och bilder som vi använde och därefter gjorde vi momenten tillsammans.

Ladda ner programmet

Man laddar ner programmet på <http://photofiltre.com> under **License**. Välj **Photofiltre 7** och klicka på det. Välj därefter **PhotoFiltre 7.1.2 – English version with setup (5Mb)** och installerar det.

Svensk version

För att få programmet på svenska går man tillbaka till nedladdningssidan och väljer **Downloads** i rutan till vänster. Går ner till den svenska versionen och klickar på den. Då hämtas filen **StudioSV.plg** (först heter den StudioSV.zip).

Kopiera filen **StudioSV.plg** (högerklicka och välj kopiera).

Under **Lokal disk (C:)** i din dator finns en mapp som heter **Program** eller **Program (x86)**.

Klicka på mappen och leta upp en undermapp som heter **PhotoFiltre 7**.

Klicka på den och då ska du bl.a. se en fil som heter **StudioEN.plg**.

Radera denna fil (högerklicka och välj Ta bort)

Klistrar in StudioSV.plg (högerklicka och välj klistra in).

Nu är programmet färdigt för att användas.

Svensk handbok

På Internet finns en pdf som heter **”PhotoFiltre 7.0 med lagerfunktion”** av Lars Carlsson från Multimediabyrå, Skolverket. Det är ett mycket bra häfte på 26 sidor som beskriver hur man kan arbeta med programmet.

Bild 1

Under kvällen hänvisade vi till detta häfte.

Bildbehandling

Alla laddade även ner bilder och sen var vi färdiga att börja.

Bild 1 – beskära, svart-vit, klona, smeta ut, lägga på text

Det är en bild på min farmors mor och några andra. Den har flera skavanker bl.a. flera gula fläckar orsakade av tejp, bilden lutar och det syns speciellt på en stolpe i bakgrunden och några personer har fläckar i hår och ansikte. Vi vill även lägga till en text som berättar om bilden.

Vi började med hur man beskär bilder för att ta bort det gula i kanterna. I programmet markerar man det man vill ha, högerklickar och väljer Klipp ut.

En gul fläck på en kjol fick vi bort genom att göra bilden i gråskala. Det är enkelt. Man klickar bara på den här ikonen.

För att ta bort störande saker t.ex. en stolpe eller större fläckar använde vi klonstämpeln. Då tar man från en plats på bilden och kopierar över det som ska döljas. Klonstämpeln finns i högra verktygsfältet och ser ut så här:

Nu väljer man ut en bra plats att kopiera från. Du håller ner Ctrl-tangenten på tangentbordet och högerklickar.

Släpp upp Ctrl-tangenten och börja måla över. Använd scrollhjulet på musen för att zooma in och ut och ångra om det blev fel.

Vi använde även ”Smeta ut” för att dölja fläckar och repor. Man väljer storleken på verktyget under Radie.

Nu kan man färga med hjälp av Sepia eller Gammalt foto. För att få lagom färg väljer man Redigera i den övre menyn och därunder väljer man Tona. Dra ner effekten ordentligt, kanske till 30%.

Lägga till text – Lägg ihop lager

Du klickar på textikonen i övre menyraden. När man lägger till text så hamnar den i ett lager ovanpå bilden. Du kan ha flera olika lager men när du ska ändra eller flytta en speciell text måste du först klicka så att du är i rätt lager. För att flytta texten måste du klicka exakt på en bokstav annars klickar du i bakgrundslagret. När texten är klar så måste man lägga ihop lagret/lagren. Klicka på Lager i övre menyraden och Lägg ihop alla lager.

bland markeringsverktygen till höger och markerade ett öga. Om inte de geometriska figurerna syns så klicka på pilen så kommer de fram.

Därefter klickade vi på Gråskala som vi redan hade testat och det röda försvann enkelt! Du avmarkerar genom att klicka på en ikon i övre verktygsfältet.

Bild 4 - Rätta upp skeva tavlor

När man fotograferar tavlor blir perspektivet i bilden ofta fel.

Det fixar vi genom att välja Bild/Omforma/Trapezoid och drar i reglagen tills bilden ser bra ut. Ev. behöver bilden även rätas upp lite som vi gjorde innan.

Önskemål var om en fortsättning till hösten, men det blir inte förrän nästa vår. Då ska vi repetera detta samt arbeta med skärpa, förbättra färger, reducera damm m.m.

Lena RE

Då var första bilden klar. Tänk på att det är viktigt att du sparar filen under ett annat namn om du vill kunna använda originalet igen. Jag brukar skriva ett litet **a** efter första gången, **tx** efter bilder jag har skrivit text i t.ex. **IMG_3583a.jpg**, **IMG_3583tx.jpg**.

Bild 2 – rätta upp, fylla i bakgrunden

På denna bild lutar pojken. Man kan rätta upp bilder 90° eller bara några grader. Välj Bild/Omforma/Fritt och klicka upp eller ner och se hur bilden roterar.

Efter roteringen ser vi att det saknas bakgrund. Det fixar vi med klonstämpeln som vi redan har provat

på. Vi tog även bort fläckar i håret, på kläderna och på bakgrunden med klonstämpeln eller smeta ut.

Bild 3 – ändra bildstorlek, röda ögon

En vanlig bild tagen med digitalkamera är oftast onödigt stor när man ska använda den till annat än att framkalla stora foton. När du ska använda bilden i Word, PowerPoint eller i ditt släktprogram bör du minska storleken.

Du väljer ikonen Bildstorlek i övre verktygsfältet och därefter kan du ändra till cm för att få en uppfattning hur stor bilden blir. Sänk även Upplösningen. Läs mer om det i handboken.

Ta bort röda ögon.

Vi började med att välja en cirkel

Norra & Södra Åsbo härad

Program hösten 2014

Ons. 17/9 kl.19.00 KVÄLLSTRÄFF. "Var och Hur söker jag uppgifter på Internet och CD-skivor". Information, hjälp och diskussioner. Tag gärna med egen dator. Anmälan via vår Hemsida.

Lör. 11/10 kl.9.00 SLÄKTFORSKARDAG. Heldag med släktforskning. Vi kommer att ha ett antal "stationer" där olika tema kommer att behandlas. t.ex. Bouppteckningar, Danska källor, Amerikanska källor, Avancerat sök i Blomgrens, Bildbehandling, Bygdeband, m.m.

Ons. 29/10 kl.19.00 KVÄLLSTRÄFF. Solveig Fagerlund lär oss utnyttja alla de möjligheter som finns att söka olika typer av uppgifter i DDSS.

Öppet Hus (ingång via rampen på gaveln)

måndagar	kl.13-16	8/9, 22/9, 6/10, 20/10, 3/11 och 17/11
fredagar	kl.13-16	12/9, 26/9, 10/10, 24/10, 7/11 och 21/11
söndagar	kl. 9-12	14/9, 26/10 och 23/11 (speciellt emigrantsökning)

**Alla aktiviteter är på Studiegården 47:an, Storg 47, Klippan
Se även vår hemsida (www.aasbo-gen.se) och HD / NST**